

Chương 3

Phục hồi dữ liệu và An toàn dữ liệu

PHẦN 2 AN TOÀN DỮ LIỆU

GV: Phạm Thị Bạch Huệ

Email: ptbhue@fit.hcmus.edu.vn

1

Nội dung

- Các PP điều khiển truy cập (Access control)
 - DAC.
 - MAC.
 - RBAC.

2

Có 3 kiểu điều khiển truy cập

- DAC (Discretionary Access Control)
 - Cho biết chủ thể nào có thể truy cập kiểu gì đến các đối tượng CSDL.
 - Có những nguyên tắc để 1 chủ thể có thể tùy ý cấp quyền hay lấy lại quyền cho/ từ 1 chủ thể khác.
- MAC (Mandatory Access Control)
 - Định trước các nguyên tắc để chủ thể (thuộc 1 lớp) truy cập trực tiếp hoặc gián tiếp đến các lớp dữ liệu.
- RBAC (Role-based Access Control)
 - Vai trò là 1 tập các quyền. Không thực hiện cấp quyền cho từng chủ thể mà gán cho chủ thể 1 vai trò, khi đó chủ thể sẽ có tất cả các quyền thuộc vai trò đó.

3

- DAC

4

DAC

- Điều khiển truy cập nhiệm ý là điều khiển việc truy cập của chủ thể vào đối tượng thông qua định danh của chủ thể và các luật định trước.
- Cơ chế này được gọi là nhiệm ý là do nó cho phép chủ thể có thể cấp quyền cho chủ thể khác truy cập các đối tượng của nó.

5

AC ở các HQT CSDL thương mại

- Tất cả các HQT CSDL thương mại đều cài đặt DAC.
- Các mô hình cấp quyền theo cơ chế DAC hiện tại đều dựa trên mô hình System R.
- System R: do Griffiths và Wade phát triển vào 1976, là một trong những mô hình ra đời đầu tiên cho hệ quản trị cơ sở dữ liệu quan hệ.
- System R: dựa trên nguyên lý ủy quyền quản trị cho người sở hữu.

6

System R

- Các đối tượng được quản lý trong mô hình là table và view.
- Các phương thức truy cập (privilege) là select, insert, update, delete, drop, index (chỉ cho table), alter (chỉ cho table).
- Hỗ trợ làm việc trên group, không hỗ trợ role.
- Dùng câu lệnh GRANT để cấp quyền, có tùy chọn GRANT OPTION.

7

System R

- Sự ủy quyền được thể hiện thông qua GRANT OPTION, nếu cấp quyền cho 1 user bằng câu lệnh có GRANT OPTION thì user đó ngoài việc có thể thực hiện quyền được cấp, còn có thể cấp quyền đó cho các user khác.
- 1 user chỉ có thể cấp quyền trên 1 quan hệ cho trước nếu user đó là người sở hữu quan hệ hoặc user đó được người khác cấp quyền với câu lệnh có tùy chọn là GRANT OPTION.

8

Câu lệnh GRANT

GRANT *PrivilegeList* | ALL[PRIVILEGES]
ON *Relation* | *View*
TO *UserList* | PUBLIC
[WITH GRANT OPTION]

- Có thể cấp quyền (privilege) trên table và view.
- Privilege áp dụng trên cả table (hoặc view).
- Đối với quyền cập nhật (update privilege), cần phải chỉ định quyền này áp dụng trên cột nào.

9

Câu lệnh GRANT – Ví dụ

A: GRANT select, insert ON NHANVIEN TO B
WITH GRANT OPTION;

A: GRANT select ON NHANVIEN TO C
WITH GRANT OPTION;

B: GRANT select, insert ON NHANVIEN TO C;

- C có quyền select (từ A và B) và quyền insert (từ B).
- C có thể cấp quyền select cho các user khác, nhưng C không thể cấp quyền insert.

10

Câu lệnh GRANT

- Với từng user, hệ thống ghi nhận lại:
 - A: tập hợp các quyền mà user sở hữu.
 - B: tập hợp các quyền mà user có thể ủy quyền cho người khác.
- Khi 1 user thi hành câu lệnh GRANT, hệ thống sẽ
 - Tìm phần giao của tập B với tập quyền trong câu lệnh.
 - Nếu phần giao là rỗng, thì câu lệnh không được thi hành.

11

Câu lệnh GRANT – Ví dụ

A: GRANT select, insert ON NHANVIEN
TO C WITH GRANT OPTION;
A: GRANT select ON NHANVIEN TO B
WITH GRANT OPTION;
A: GRANT insert ON NHANVIEN TO B;
C: GRANT update ON NHANVIEN TO D
WITH GRANT OPTION;
B: GRANT select, insert ON NHANVIEN
TO D;

12

Câu lệnh GRANT – Ví dụ

- Trong ví dụ trên, hãy cho biết:
 - Câu lệnh nào được thực thi hoàn toàn?
 - Câu lệnh nào không được thực thi?
 - Câu lệnh nào thực thi một phần?

TRẢ LỜI:

- 3 câu lệnh đầu tiên thực thi hoàn toàn vì A là người sở hữu table.
- Câu lệnh thứ 4 không thực thi vì C không có quyền update trên table.
- Câu lệnh thứ 5 thực thi một phần, B có quyền select, insert nhưng B không có grant option cho quyền insert nên D chỉ nhận được quyền select.

13

Câu lệnh Revoke

```
REVOKE PrivilegeList |  
ALL[PRIVILEGES]  
ON Relation | View  
FROM UserList | PUBLIC
```

- Câu lệnh này dùng để thu hồi quyền đã cấp.
- User chỉ có thể thu hồi quyền mà user đã cấp.
- User không thể chỉ thu hồi grant option.
- Một người chỉ có thể bị thu hồi quyền truy xuất p khi tất cả những người cấp quyền p cho họ đều thu hồi quyền p lại.

14

Câu lệnh Revoke – Ví dụ

A: GRANT select ON NHANVIEN TO C WITH GRANT OPTION;
A: GRANT select ON NHANVIEN TO B WITH GRANT OPTION;
C: GRANT insert ON NHANVIEN TO D;
B: GRANT select ON NHANVIEN TO D;
C: REVOKE select ON NHANVIEN FROM D;

- Sau câu lệnh này thì D vẫn có quyền select trên bảng NHANVIEN vì B vẫn chưa thu hồi quyền select của D.

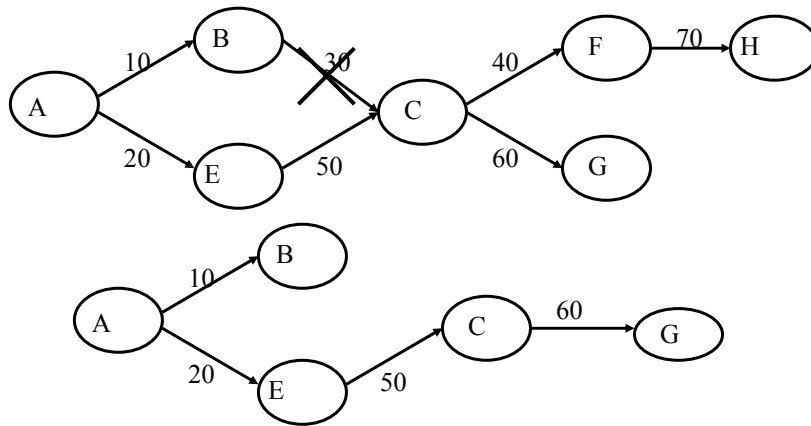
15

Câu lệnh Revoke

- Thu hồi quyền đệ quy (recursive revocation): khi người dùng A thu hồi quyền truy xuất trên bảng của một người B thì tất cả các quyền mà B đã gán cho người khác đều bị thu hồi.

16

Thu hồi quyền đệ quy

17

Thu hồi quyền đệ quy

- Sẽ phá vỡ quyền truy xuất mà đối tượng bị thu hồi quyền đã cấp.
- Thực tế khi 1 user A thay đổi công việc hay vị trí thì chỉ muốn lấy lại quyền truy xuất của A mà không muốn lấy lại các quyền truy xuất mà A đã cấp.

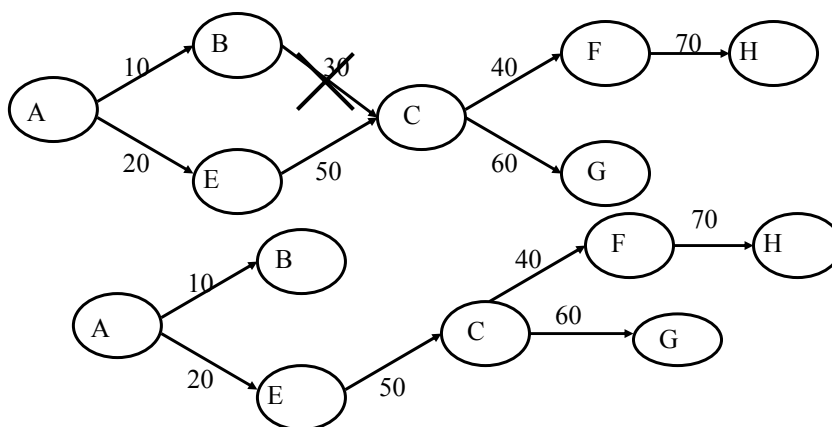
18

Thu hồi quyền đệ quy

- Thu hồi quyền đệ quy trong System R dựa vào nhãn thời gian mỗi lần cấp quyền truy xuất cho người dùng.
- Một biến thể của cách tiếp cận này là không dựa vào nhãn thời gian, mục đích là để tránh thu hồi quyền dây chuyền.
- Khi đó, nếu C bị B thu hồi quyền và C lại có quyền tương đương do người khác cấp (mặc dù sau đó) thì quyền mà C cấp cho người khác vẫn được giữ.

19

Một biến thể của thu hồi quyền đệ quy

20

Thu hồi quyền không dây chuyền (Noncascading revoke)

- Khi A thu hồi quyền truy xuất trên B thì tất cả quyền truy xuất mà B đã cấp cho chủ thể khác được thay bằng A đã cấp cho những chủ thể này.

21

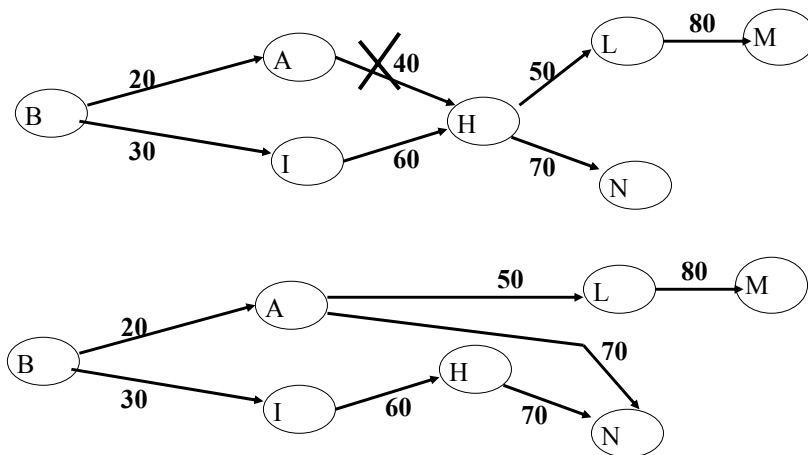
Thu hồi quyền không dây chuyền

Chú ý:

- Bởi vì B được cấp quyền truy xuất trên đối tượng từ nhiều chủ thể (khác A), nên không phải tất cả các quyền mà B cấp đều thay bằng A cấp. Và A được xem là người cấp thay cho B khi B sử dụng quyền A đã cấp cho mình cấp cho những chủ thể khác.
- A sẽ là người cấp các quyền mà B đã cấp sau khi nhận quyền đó từ A có chỉ định WITH GRANT OPTION. Với những quyền B đã được cấp bởi $C \neq A$, đến lượt B cấp cho người khác thì B vẫn là người cấp các quyền này.

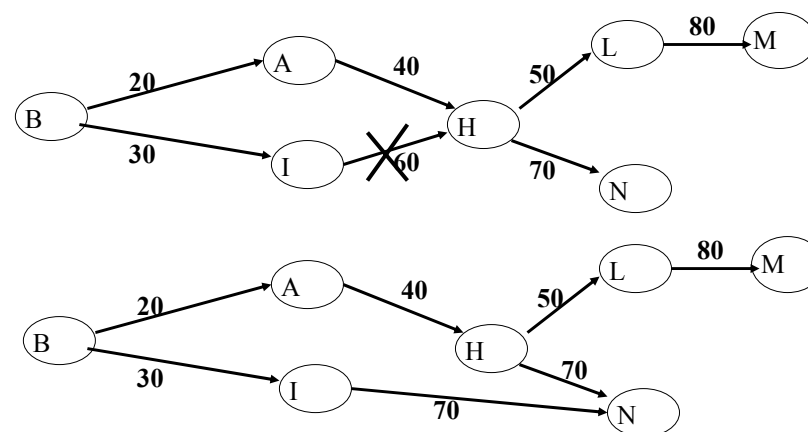
22

Thu hồi quyền không dây chuyên

23

Thu hồi quyền không dây chuyên

24

Thu hồi quyền không dây chuyền

- Lưu ý rằng với quyền mà H cấp cho L, sau khi thu hồi quyền, không được thay I như là người cấp vì quyền này được cấp trước khi I cấp quyền cho H.

25

View và sự phân quyền dựa trên nội dung

- Trong các RDBMS, view là một cơ chế thường được dùng để hỗ trợ việc điều khiển truy cập dựa trên nội dung
- Dùng các vị từ (predicate) để giới hạn nội dung dữ liệu cần cấp quyền.
- Chỉ những bộ của quan hệ thỏa mãn vị từ được xem là các đối tượng để cấp quyền.

26

View và sự phân quyền dựa trên nội dung

- Việc điều khiển truy cập dựa trên nội dung trong các RDBMS được thực hiện như sau:
 - Định nghĩa 1 view dùng các vị từ để chọn ra các dòng dữ liệu muốn cấp cho chủ thể S.
 - Cấp cho S các quyền trên view.

27

View và sự phân quyền dựa trên nội dung

- Ví dụ: giả sử ta muốn cấp quyền cho user B truy cập chỉ những nhân viên có lương ít hơn 20000:
 - CREATE VIEW V_NHANVIEN AS
SELECT * FROM NHANVIEN
WHERE LUONG < 20000;
 - GRANT Select ON V_NHANVIEN TO B;

28

Các bước xử lý truy vấn

- Parsing
- Catalog lookup
- Authorization checking
- View Composition
 - Truy vấn trên view sẽ được chuyển thành truy vấn trên bảng cơ sở thông qua bước này.
 - Kết quả sẽ dựa trên vị từ của câu truy vấn và vị từ định nghĩa nên view.
B:

```
SELECT * FROM V_NHANVIEN
      WHERE CONGVIEC = 'Lap trinh vien';
```
- Query optimization

29

Nhận xét

- Vì việc kiểm tra quyền được thực hiện trước bước view composition nên quyền được kiểm tra sẽ dựa trên view chứ không dựa trên các bảng cơ sở dùng để định nghĩa view.
- View hữu ích khi cấp quyền trên các cột – chỉ cần tạo view gồm các cột mà ta muốn cấp quyền.
- View còn hữu ích trong việc cấp quyền trên dữ liệu thống kê (dữ liệu sinh ra từ các hàm AVG, SUM, ...)
- Chủ thể truy cập có thể cấp quyền truy xuất hay thu hồi trên view tương tự như trên bảng dữ liệu.
- Người dùng muốn tạo View thì phải có quyền Select trên bảng dữ liệu.
- Nếu người tạo View bị thu hồi quyền (hay cấp quyền) trên bảng thì cũng bị thu hồi quyền (hay cấp quyền) trên View, và thu hồi những người dùng khác được người này cấp quyền.

30

View và cấp quyền dựa trên nội dung

- Người tạo view: view definer.
- Quyền mà view definer có trên view phụ thuộc vào:
 - Ngữ nghĩa của view hay các quan hệ cơ sở dùng để tạo nên view.
 - Quyền mà view definer có trên các bảng cơ sở.
- Quyền alter và index không thể áp dụng cho view, nên view definer không bao giờ có quyền này trên view.

```
A: CREATE VIEW V1 (MANV, TONGTIEN)
  AS SELECT MANV, LUONG+THUONG
  FROM NHANVIEN WHERE CONGVIEC = 'Lap trinh vien'
```

Thao tác update không được định nghĩa trên trường TONGTIEN của view nên A sẽ không thể có quyền update trên field này.

31

Phân quyền trên view

- Để xác định quyền mà view definer có trên view, hệ thống phải:
 - Tìm giao tập quyền mà view definer có trên các quan hệ cơ sở với tập quyền ứng với các thao tác có thể thực hiện trên view.

32

Quyền trên view – ví dụ

- Xét quan hệ NHANVIEN và giả sử A là người tạo nên quan hệ NHANVIEN
A: GRANT Select, Insert, Update ON NHANVIEN to D;
D: CREATE VIEW V1 AS SELECT MANV, LUONG FROM NHANVIEN;
D: CREATE VIEW V2 (MANV, LUONG_NAM) AS SELECT MANV, LUONG*12 FROM NHANVIEN;
- D có thể thực hiện tất cả các quyền trên V1 như là các quyền mà D có trên quan hệ NHANVIEN, đó là Select, Insert, Update.
- Tuy nhiên, D chỉ có thể thực hiện trên V2 quyền Select và Update trên cột MANV.

33

Quyền trên view – ví dụ

- Hoàn toàn có thể cấp quyền trên view.
 - Quyền mà user có thể cấp là những quyền mà user có with grant option trên các quan hệ cơ sở.
 - Ví dụ: user D không thể cấp bất cứ quyền gì trên view V1 và view V2 mà D đã định nghĩa vì D không được chỉ định with grant option khi D được cấp quyền.

34

Quyền trên view – ví dụ

- Xét các câu lệnh sau:
 - A: GRANT Select ON NHANVIEN TO D WITH GRANT OPTION;
 - A: GRANT Update, Insert ON NHANVIEN TO D;
 - D: CREATE VIEW V4 AS SELECT MANV, LUONG FROM NHANVIEN;
- Quyền của D trên V4 sẽ là:
- Select with Grant Option;
 - Update, Insert without Grant Option;

35

DAC – Quyền khẳng định & Phủ định

- System R và hầu hết các HQT dùng chính sách đóng.
 - Với chính sách đóng, thiếu quyền truy xuất đồng nghĩa với việc không có quyền truy xuất.
- Khi chủ thể truy xuất đến 1 đối tượng dữ liệu, HT kiểm tra trong danh sách quyền mà chủ thể được truy xuất, nếu không có thì truy xuất bị từ chối.
 - Hạn chế: Việc thiếu quyền truy xuất không ngăn cấm chủ thể sẽ nhận quyền này từ chủ thể khác.
 - Ví dụ: x không được quyền truy xuất trên đối tượng o, nhưng trong trường hợp hệ thống sử dụng chính sách phân chia quyền quản trị thì chủ thể có quyền cấp quyền truy xuất trên o vô tình cấp quyền cho x.
- Người ta đã đưa ra *quyền phủ định* để giải quyết vấn đề ràng buộc này.

36

DAC – Quyền khẳng định & Phủ định

- Quyền khẳng định: danh sách quyền truy xuất được sử dụng.
- Quyền phủ định: danh sách quyền truy xuất không được sử dụng.
- Tuy nhiên sử dụng Quyền khẳng định và Quyền phủ định thì gây nên xung đột.
Ví dụ: A có quyền WRITE trên bảng NHANVIEN.
A không được READ trên PHONGBAN.
A không được WRITE trên thuộc tính LUONG của NHANVIEN.
- Thường người ta giải quyết xung đột bằng cách ưu tiên quyền phủ định.

37

DAC – Quyền khẳng định & Phủ định

- Quyền phủ định được thực hiện như là chặn quyền.
- Khi chủ thể bị gán quyền phủ định trên đối tượng thì quyền khẳng định trên đối tượng mà họ có trước đó bị chặn lại.
- Nếu sau này chủ thể được rút quyền phủ định thì họ có thể sử dụng lại quyền khẳng định của mình trước đó.
 - Ưu điểm:
 - Thứ nhất nếu vô tình gán quyền phủ định cho người dùng thì có thể thu hồi lại.
 - Thứ hai là có thể chặn quyền truy cập của chủ thể trong một thời gian bằng cách gán quyền phủ định và sau đó thu hồi lại.

38

Câu lệnh DENY

- DENY {ALL [PRIVILEGES] | *permission*[,...*n*]}
 { [(*column*[,...*n*])] ON { *table* | *view*} |
 ON {*table* | *view*} [(*column*[,...*n*])] |
 {*procedure* | *extended_procedure*} }
 TO *security_account*

Ví dụ:

```
DENY SELECT, INSERT, UPDATE  
ON NHANVIEN  
TO A, B
```

39

Thu hồi quyền đã cấp hoặc quyền đã cấm

(Revoking Granted and Denied Permissions)

- **Dùng câu lệnh REVOKE:**
 - Ta có thể thu hồi lại quyền khẳng định (quyền đã cấp dùng lệnh GRANT)
 - Ta có thể thu hồi lại quyền phủ định (quyền đã cấm dùng câu lệnh DENY)
- Câu lệnh REVOKE giống lệnh DENY ở chỗ không cho thực hiện điều gì đó.
- Câu lệnh REVOKE khác lệnh DENY ở chỗ REVOKE sẽ thu lại quyền đã cấp, còn DENY sẽ cấm một chủ thể (hoặc 1 vai trò) thực hiện một quyền gì đó trong tương lai.

40

REVOKE

- REVOKE { ALL | *statement* [,...*n*] }
FROM *security_account* [,...*n*]
- VD:
REVOKE CREATE TABLE, CREATE
DEFAULT FROM Mary, John

41

DAC - Ràng buộc ngữ cảnh

- Thực tế, người dùng chỉ được phép truy cập dữ liệu trong 1 khoảng thời gian nhất định .
- Cần phải có một cơ chế hỗ trợ việc truy xuất trong khoảng thời gian cho trước.
 - Ví dụ: cơ chế chỉ cho phép những người làm việc bán thời gian chỉ được phép truy cập dữ liệu vào khoảng từ 9am đến 1pm từ ngày 1/1/98.
- Trong hầu hết các hệ quản trị cơ sở dữ liệu chính sách này thường triển khai ở chương trình ứng dụng.
 - Hạn chế: khi xác nhận và thay đổi chính sách điều khiển truy cập, không bảo đảm rằng chính sách này thực thi.
- Mô hình điều khiển truy cập dựa vào thời gian được đề xuất để giải quyết vấn đề này.

42

DAC - Ràng buộc ngữ cảnh

- Thời gian hiệu lực:
 - Mỗi quyền truy xuất đều có khoảng thời gian hiệu lực.
 - Khi hết thời gian hiệu lực thì quyền truy xuất tự động bị thu hồi mà không cần người quản trị thu hồi.
- Chu kỳ sử dụng quyền truy xuất:
 - Quyền truy xuất theo chu kỳ có thể là quyền khẳng định hay quyền phủ định. Nếu trong cùng một khoảng thời gian mà người dùng vừa có quyền khẳng định vừa có quyền phủ định trên cùng một đối tượng và cùng phương thức truy cập thì ưu tiên cho quyền phủ định.
- Cơ chế suy diễn dựa vào quy tắc suy diễn
 - Quy tắc suy diễn biểu thị ràng buộc của các quyền truy xuất theo thời gian.
 - Quy tắc cho phép suy ra quyền truy xuất mới dựa sự tồn tại hay không tồn tại của quyền truy xuất khác trong khoảng thời gian xác định.
 - Bằng cách sử dụng quy tắc suy diễn đã đáp ứng được yêu cầu bảo vệ dữ liệu một cách ngắn gọn và rõ ràng.
 - Ví dụ: Nếu hai người dùng làm chung một dự án thì phải cùng quyền truy xuất trên các đối tượng.

43

DAC - Ràng buộc ngữ cảnh

- Quyền truy xuất được định nghĩa là một bộ gồm 5 thuộc tính $auth = (s, o, m, pn, g)$.

Trong đó:

- **s** (chủ thể), **g** (người gán) U (danh sách người dùng).
- **m** $\in M$ (phương thức truy cập).
- **o** $\in O$ (đối tượng).
- **pn** $\in \{+, -\}$ (quyền khẳng định, quyền phủ định).

- Ví dụ:

$(B, o1, read, +, C)$: C gán quyền cho B có thể read đối tượng o1.

$(B, o1, write, -, C)$: C không cho phép B được quyền write trên đối tượng o1.

44

DAC - Ràng buộc ngữ cảnh

- Quyền truy xuất theo chu kỳ là bộ ba ([begin,end], P, auth).

Trong đó:

- **begin** là ngày bắt đầu.
- **end** là ngày kết thúc và lớn hơn ngày bắt đầu hay có thể là .
- **P** là biểu thức chu kỳ.
- **auth** là quyền truy xuất.
- Quyền truy xuất theo chu kỳ thể hiện quyền truy xuất có hiệu lực trong chu kỳ P với ngày sử dụng quyền lớn hơn hay bằng t_b (ngày bắt đầu) và nhỏ hơn hay bằng t_e (ngày kết thúc).

Ví dụ 2: A1= ([1/1/94,], Mondays, (A, o1, read, +, B)) quyền truy xuất này được B gán, thể hiện A có quyền read trên đối tượng o1 vào các ngày thứ hai bắt đầu từ ngày 1/1/94.

45

DAC - Ràng buộc ngữ cảnh

- Khi sử dụng quyền phủ định thì có thể dẫn đến hiện tượng xung đột .
- Ví dụ:
 - Giả sử rằng có thêm quyền truy xuất A2 = ([1/1/95,], Working-days, (A, o1, read, -, B)) được gán cùng với quyền truy xuất A1= ([1/1/94,], Mondays, (A, o1, read, +, B)).
 - Lúc này bắt đầu từ ngày 1/1/95 thì A vừa có quyền phủ định vừa có quyền khẳng định trên cùng đối tượng o1 và cùng phương thức read.
 - Hiện tượng xung đột được giải quyết bằng cách ưu tiên quyền phủ định.
 - Do đó trong khoảng thời gian [1/1/94, 12/31/94] thì A vẫn có quyền read trên đối tượng o1 vào ngày thứ hai, tuy nhiên từ ngày 1/1/95 thì A không được quyền read trên đối tượng này vào các ngày làm việc kể cả thứ hai.

46

DAC - Ràng buộc ngữ cảnh

- Quy tắc suy diễn được định nghĩa là bộ ba $([begin, end], P, A \langle OP \rangle A)$

Trong đó:

- **begin** là ngày bắt đầu.
- **end** là ngày kết thúc và lớn hơn ngày bắt đầu hay có thể là .
- **P** là biểu thức chu kỳ,
- **A** là quyền truy xuất.
- **A** là biểu thức Bool của các quyền truy xuất.
- **OP** là một trong các toán tử WHENEVER, ASLONGAS, UPON.

- Ngữ nghĩa của từng toán tử trong quy tắc suy diễn:

$([begin, end], P, A \text{ WHENEVER } A)$: quyền truy xuất A có hiệu lực vào thời điểm $t \in$ chu kỳ P và $t \in [t_b, t_e]$ khi A có hiệu lực.

- Ví dụ:

$A1 = ([1/1/95, 1/1/96], \text{Working-days}, (M, o1, \text{read}, B))$

$R1 = ([1/1/95,], \text{Summer-time}, (S, o1, \text{read}, +, \text{Bob}) \text{ WHENEVER } (M, o1, \text{read}, +, B))$.

→ S chỉ được read trên đối tượng o1 vào thời điểm mùa hè, từ ngày 1/1/95 khi M được read trên đối tượng này.

47

DAC - Nhận xét

- Ưu điểm:

- DAC linh động trong chính sách nên được hầu hết các HQT CSDL ứng dụng.

- Khuyết điểm:

- Không thể điều khiển được dòng thông tin (information flow control) để có thể chống lại tấn công dạng Trojan Horse.

48

- RBAC (Role based Access Control)
 - Hầu hết các HQT CSDL đều hỗ trợ RBAC.
 - RBAC có thể dùng kết hợp với DAC hoặc MAC hoặc được dùng độc lập.
 - Đa số các HQT CSDL chỉ hỗ trợ RBAC đơn giản (flat RBAC).

49

Vai trò và nhóm

- Mức cơ bản, vai trò có thể được xem tương đương như nhóm.
 - Một đặc quyền có thể được gán cho một hay nhiều nhóm hoặc một hay nhiều vai trò, và một nhóm hay vai trò thì được kết hợp với một hay nhiều đặc quyền.
 - Việc gán một người dùng cho một nhóm hay một vai trò cho phép người dùng thực thi những đặc quyền của nhóm hay vai trò đó.
 - Điểm khác nhau chính giữa nhóm và vai trò đó là nhóm thì coi như đặc trưng một tập hợp người dùng và không là tập hợp quyền hạn. Một vai trò thì một mặt là tập hợp người dùng và một mặt là tập hợp quyền hạn. Vai trò là đối tượng trung gian để mang hai tập hợp này lại với nhau.

50

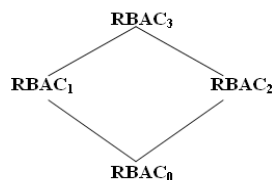
RBAC

- Được áp dụng vào đầu những năm 1970s.
- Khái niệm chính của RBAC là những quyền hạn được liên kết với những vai trò.
- Khi số lượng chủ thể và đối tượng lớn → số lượng quyền hạn có thể trở nên vô cùng lớn.
- Nếu người dùng có nhu cầu cao, số lượng cấp và thu hồi quyền diễn ra thường xuyên.
- Với RBAC thì có thể giới hạn trước các mối quan hệ vai trò – quyền hạn, làm cho việc phân công người dùng đến các vai trò được xác định trước dễ dàng hơn.
- Không có RBAC sẽ khó khăn cho việc xác định quyền hạn nào được quy định đến người dùng nào.
- Những người dùng được chỉ định những vai trò thích hợp. Điều này làm đơn giản cho việc quản lý quyền hạn.
- Trong một tổ chức, những chức năng công việc khác nhau được phân thành những vai trò và người dùng được chỉ định vai trò dựa vào trách nhiệm và năng lực của họ.

51

RBAC – Các mô hình

- Mô hình RBAC gồm 4 mô hình: RBAC₀, RBAC₁, RBAC₂, RBAC₃.
 - RBAC₀ là nền tảng.
 - RBAC₁ thêm vào khái niệm kế thừa của hệ thống phân cấp vai trò. Vai trò có thể kế thừa quyền hạn từ vai trò khác.
 - RBAC₂ thêm vào các ràng buộc.
 - RBAC₃ là tổng hợp của 3 mô hình.

(a) Mối quan hệ giữa các mô hình RBAC

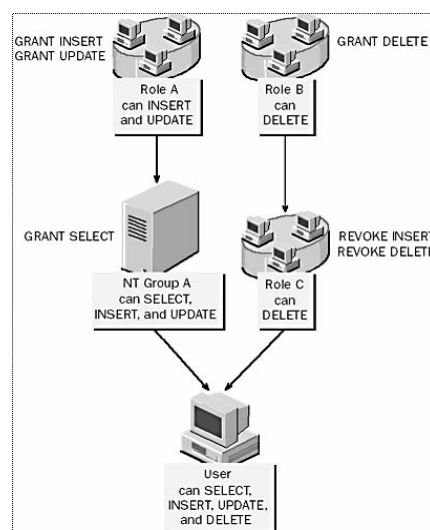
52

RBAC – Các mô hình

- Mô hình nền tảng *RBAC0* thì ở dưới cùng, nó là yêu cầu tối thiểu cho bất kỳ hệ thống nào có hỗ trợ RBAC.
- Mô hình *RBAC1*, *RBAC2* được phát triển từ mô hình *RBAC0* nhưng có thêm các điểm đặc trưng cho từng mô hình.
 - *RBAC1* thêm vào khái niệm của hệ thống phân cấp vai trò (các trạng thái trong đó vai trò có thể thừa kế quyền hạn từ vai trò khác).
 - *RBAC2* thêm vào các ràng buộc (áp dụng ràng buộc để có thể thừa nhận cấu hình của các thành phần khác nhau của RBAC). *RBAC1*, *RBAC2* không liên quan nhau.
- *RBAC3* là mô hình tổng hợp của ba mô hình *RBAC0*, *RBAC1* và *RBAC2*.

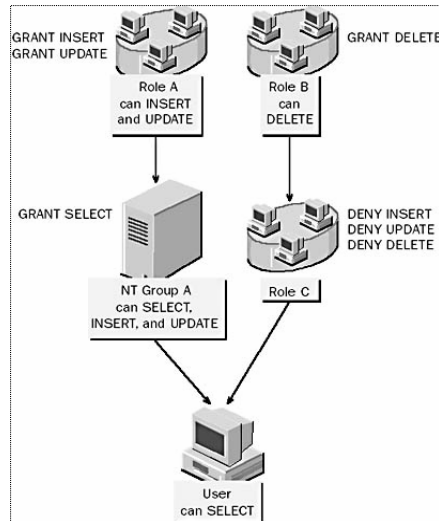
53

Ví dụ

54

Ví dụ

55

Ví dụ

Account	Permission assigned	Result
Role A	GRANT SELECT	Members of role A have SELECT permission
Role B, member of role A	GRANT INSERT	Members of role B have SELECT permissions (because role B is a member of role A) and INSERT permission
User A, member of role B	DENY INSERT	User A has SELECT permission because it is a member of role A. User A does not have INSERT permission because INSERT has been denied to this user
Role A	DENY SELECT	Members of role A do not have SELECT permission

Account	Permission assigned	Result
Role B, member of role A	GRANT SELECT	Members of role B do not have SELECT permission because role B is a member of role A, which denies the SELECT permission
User A, member of role B	GRANT INSERT	User A has INSERT permission only
Role A	GRANT SELECT	Members of role A have SELECT permission
Role B, member of role A	REVOKE SELECT	Members of role B have SELECT permission because they still get it from role A
User A, member of role B	GRANT INSERT	User A has SELECT permissions (because the user is a member of role B) and INSERT permissions

56

MAC

- MAC (Mandatory Access Control)

57

MAC

- Điều khiển truy xuất dựa trên sự phân lớp chủ thể truy xuất và đối tượng dữ liệu.
- MAC được dùng trong môi trường cần tính chất an ninh cao: như chính phủ, quân đội, ...
- MAC được ORACLE cài đặt.

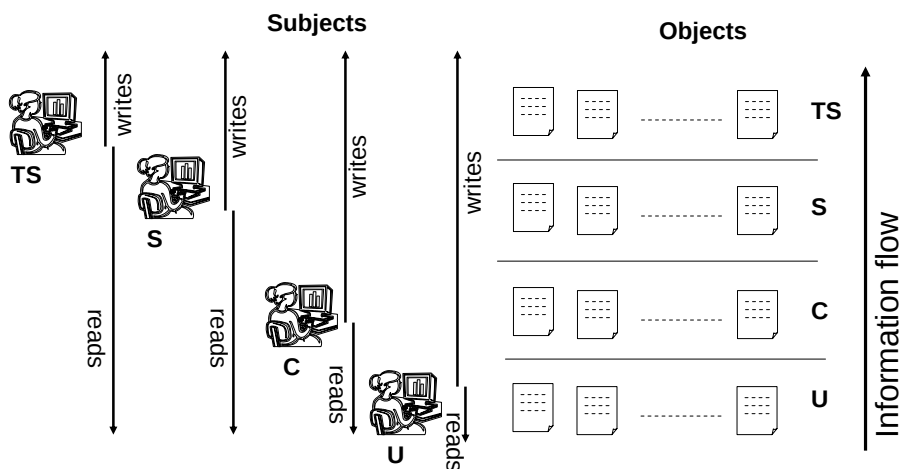
58

MAC

- Đối tượng dữ liệu (Object): tables, views, tuples.
- Chủ thể truy cập (Subject): users, user programs.
- Security class (or level, or labels)
 - Top Secret (TS), Secret (S), Confidential (C), Unclassified (U), where $TS > S > C > U$
- Mỗi chủ thể và mỗi đối tượng được xếp vào một class.
 - No read – up: Chủ thể S có thể Đọc đối tượng O nếu $Class(S) \geq Class(O)$.
 - No write – down: Chủ thể S có thể Ghi đối tượng O nếu $Class(S) \leq Class(O)$.
 - Tuy nhiên, thực tế các hệ thống không cho phép write up, mà chỉ cho phép write cùng mức. Hãy kiểm tra điều này trên Oracle?

59

MAC

60

MAC – Nhận xét

- Nguyên lý về đơn vị dữ liệu của đối tượng bảo mật.
 - Là toàn bộ CSDL, hay tập tin, ở các thuộc tính hay từng item.
- Không có kỹ thuật tự động cho việc gán nhãn bảo mật.
- Nhiều người cùng truy cập tại một thời điểm.
 - Vì áp dụng chính sách dòng thông tin nên những người có mức bảo mật cao hơn bị hạn chế ghi xuống các hạng mục dữ liệu có sự phân loại thấp hơn. Ví dụ có chủ thể s_1 và s_2 có $nhân(s_1) > nhân(s_2)$, mục dữ liệu d với $nhân(d) = nhân(s_2)$, và luật thương mại cho rằng để ghi dữ liệu lên d của s_2 cần sự chấp thuận của s_1 . Điều này thì không thích hợp cho các ứng dụng thương mại của công nghệ CSDL MLS.

61

MAC

- MAC còn được gọi là điều khiển truy cập đa cấp (Multilevel security – MLS), ứng dụng trên CSDL quan hệ, có CSDL quan hệ đa cấp (Multilevel Relational Model - MLR).
- Hệ thống quản lý dữ liệu đáp ứng các thuộc tính của việc bảo mật đa cấp được thiết kế dựa trên mô hình nền tảng là Bell và LaPadula.

62

MLR

- Trong mô hình dữ liệu đa cấp, những mục dữ liệu và chủ thể có lớp truy cập riêng của chúng (hay các mức), ví dụ TS(Top Secret), S(Secret), U(Unclassified) v.v... gồm sự phân loại và sự cho phép sử dụng thông tin bí mật(clearance).
- Chủ thể khi truy cập bị giới hạn bởi những điều khiến truy cập bắt buộc, là “no read up, no write down”, theo mô hình của Bell và LaPadula.

63

MLR

- Một quan hệ đa cấp được mô tả bởi hai thành phần:
 - $R(A_1, C_1, \dots, A_n, C_n, TC)$ trong đó:
 - A_i là một thuộc tính trong miền D_i .
 - C_i là một thuộc tính phân loại cho A_i ; miền của nó là một tập hợp của lớp truy cập mà có thể được kết hợp với giá trị của A_i .
 - TC là thuộc tính phân loại của bộ. ($TC=TUPLE-CLASS$), là lớp truy cập lớn nhất trong các c_i .
 - Thuộc tính phân loại không chấp nhận giá trị rỗng.

<u>Name</u>	C_{Name}	Dept#	$C_{Dept\#}$	Salary	$C_{Dept\#}$	TC
A	Low	Dept1	Low	100K	Low	Low
B	High	Dept2	High	200K	High	High
S	Low	Dept1	Low	150K	High	High

64

MLR

- Thể hiện quan hệ tại lớp c chứa tất cả dữ liệu mà chủ thể tại lớp c thấy được. Do đó, nó chứa tất cả dữ liệu mà các lớp truy cập $\leq c$.
- Tất cả các phần tử với lớp truy cập cao hơn c, hoặc không thể so sánh được thì được che giấu bởi giá trị rỗng.

Name	C _{Name}	Dept#	C _{Dept#}	Salary	C _{Dept#}	TC
Bob	Low	Dept1	Low	100K	Low	Low
Sam	Low	Dept1	Low	null	Low	Low

Low instance

Name	C _{Name}	Dept#	C _{Dept#}	Salary	C _{Dept#}	TC
Bob	Low	Dept1	Low	100K	Low	Low
Ann	High	Dept2	High	200K	High	High
Sam	Low	Dept1	Low	150K	High	High

High instance

65

MLR

- Các điều kiện bắt buộc:
 - Quan hệ đa cấp phải thỏa mãn các điều kiện sau:
 - Với mỗi bộ trong một quan hệ đa cấp, các thuộc tính của khóa chính phải có cùng lớp truy cập.
 - Với mỗi bộ trong một quan hệ đa cấp, lớp truy cập kết hợp với một thuộc tính không phải là khóa phải lớn hơn hoặc bằng lớp truy cập của khóa chính.
 - Các khóa và đa thể hiện:
 - Trong mô hình quan hệ chuẩn, mỗi bộ được xác định duy nhất bởi khóa của nó.
 - Khi kết hợp với lớp truy cập, có thể có đồng thời các bộ với giá trị như nhau tại các thuộc tính khóa nhưng với sự phân loại khác nhau, hiện tượng này được gọi là đa thể hiện.

66

MLR

– Đa thể hiện:

- Đa thể hiện xảy ra theo hai trạng thái sau:

- *Đa thể hiện vô hình*: Khi một người sử dụng ở mức thấp chen dữ liệu vào một field mà đã chứa dữ liệu tại mức cao hơn hay mức không thể so sánh được.
- *Đa thể hiện hữu hình*: Khi một người sử dụng ở mức cao chen dữ liệu vào một field mà đã chứa dữ liệu tại mức thấp hơn.

<u>Name</u>	C _{Name}	Dept#	C _{Dept#}	Salary	C _{Dept#}	TC
A	Low	Dept1	Low	100K	Low	Low
B	High	Dept2	High	200K	High	High
S	Low	Dept1	Low	150K	High	High
B	Low	Dept1	Low	100K	Low	Low

Các bộ khóa là “B” là đa thể hiện

67

MLR

• Đa thể hiện vô hình:

- Giả sử một người sử dụng ở mức thấp yêu cầu chen một bộ với khóa chính giống nhau tại một bộ tồn tại ở mức cao hơn; DBMS có ba lựa chọn:
 1. Thông báo cho người dùng rằng một bộ với khóa chính giống nhau đã tồn tại ở mức bảo mật cao và từ chối chen vào.
 2. Thay thế bộ tồn tại ở mức cao hơn với bộ mới được chen ở mức thấp hơn.
 3. Chen bộ mới ở mức thấp hơn mà không thay đổi bộ tồn tại ở mức cao hơn (tức là thực thể đa thể hiện).
- Chọn 2) cho phép người sử dụng ở mức thấp ghi đè dữ liệu mà anh ta không nhìn thấy và vì vậy làm mất đi tính toàn vẹn.
- Chọn 3) là một lựa chọn hợp lý; vì tầm quan trọng của nó là giới thiệu một thực thể đa thể hiện.

68

MLR

- Đa thể hiện hữu hình:
 - Giả sử một người sử dụng ở mức cao yêu cầu chèn một bộ với khóa chính giống nhau tại một bộ tồn tại ở mức thấp hơn; DBMS có ba lựa chọn:
 1. Thông báo cho người sử dụng rằng một bộ với khóa chính tồn tại giống nhau và từ chối chèn vào.
 2. Thay thế bộ tồn tại ở mức thấp hơn với bộ mới được chèn ở mức cao hơn.
 3. Chèn bộ mới ở mức cao hơn mà không thay đổi bộ tồn tại ở mức thấp hơn (tức là thực thể đa thể hiện).
- Chọn 3) là một lựa chọn hợp lý; vì tầm quan trọng của nó là giới thiệu một thực thể đa thể hiện.

69

MLR

- Gồm 5 ràng buộc:
 - Entity integrity (tính toàn vẹn thực thể)
 - Polyinstantiation integrity (tính toàn vẹn đa thể hiện),
 - Data-borrow integrity (tính toàn vẹn dữ liệu-mượn),
 - Foreign key integrity (tính toàn vẹn khóa ngoại)
 - Referential integrity (tính toàn vẹn quan hệ)
- Và 5 câu lệnh (insert, delete, select, update, UPLEVEL) thao tác trên quan hệ đa cấp.

- Tham khảo: Ravi Sandhu, Fang Chen, *The multilevel Relational (MLR) data Model*, ACM, 1998.

70

- Hết chương 3.